

אם לעשות ביטוח ואיזה סוג ביטוח יעשה כ"ח מנחם אב תשכ"ה. מע"כ ידידי הנכבד הרה"ג מהר"ר יעקב משה ראטמאן שליט"א.

בדבר עצה בשני מיני ביטוח (אינשורענס) קטן שגם הוא עצמו יהנה בזקנתו וגדולה שרק אח"מ = אחרי מותו = לאשתו ובניו וסך התשלומין שוה מה יקח.

הנה שאלת כתר"ה אף שהוא רק ענין עצה שבעוה"ר ניטלה עצה עד שירחם השי"ת וישיב יועצינו כבתחלה כאשר אנחנו מתפללים ומקוים לזה בכל עת ועונה, אבל עכ"ז אנסה לומר כפי הנראה מדברי חז"ל מה שיותר נכון.

והנה בעצם ענין ביטוח בארתי בספרי אגרות משה או"ח ח"ב סימן קי"א שליכא חסרון בטחון בהשי"ת אלא שהוא כשאר רווחים ופרנסות שהאדם רשאי וגם מחוייב לעסוק כי כך נגזר מהשי"ת שרק ע"י איזה עבודה ומסחר ישלח לו השי"ת פרנסתו לעצמו ולאשתו וב"ב, ולכן גם ביטוח הוא כאחד מהפרנסות שיהיה לו לעת זקנתו ולירושה, והבטחון הוא בזה שנתן לו עצה לעשות זה וע"ז שיוכל לשלם בכל שנה כפי שצריך וישלם בלא קושיים כשיצטרך לשלם עיי"ש שהארכתי בזה. אבל ממילא צריך לידע על מה הוא יותר מובטח ומחוייב שאין נחוץ כל כך לאינשורענס משום שבלא אינשורענס יהיה לו פרנסתו מדבר אחר, ועל מה יש לו לחוש יותר שטוב בשביל זה ליקח אינשורענס.

והנה בנדה דף ל"א א"ר יצחק א"ר אמי בא זכר בא ככרו בידו נקבה אין עמה כלום נקיה באה עד דאמרה מזוני לא יהי לה, ופרש"י שיודעת להתפלל וכתב מהרש"א בח"א דלרש"י הוא לענין מזל דמזלה תלוי במזל הזכר והביא כן גם מתוס' סוטה, וא"כ כשצריכה בעצמה להתפרנס תלוי בתפלה כשיקבל השי"ת תפלתה עיי"ש, ונמצא לפירוש זה שהזכר כל זמן שהוא חי יש לו הבטחה לפרנסתו אף שלא יזכה שיקבלו תפלתו ולא רק לפרנסת עצמו אלא גם לפרנסת אשתו וב"ב המוטלים עליו מדינא וממנהגא וכדאמר רבא במו"ק דף כ"ח מזוני לאו בזכותא תליא מלתא אלא במזלא תליא מלתא, ואם הוא במזל טוב הרי יהיה לו גם עשירות שיהיה ממילא גם לאשתו וב"ב, ואף כשיתן השי"ת לו ברכה מאיזה זכות יתן הברכה גם לאשתו כדאיתא בברכות דף נ"א דאמר עולא אין פרי בטנה של אשה מתברך אלא מפרי בטנו של איש וה"ה לכל הברכות שנאמרו בקרא ההוא שמתברך האיש וממילא מתברכת גם האשה, וכן מוכרח דהא הכוס של ברכה הוא לברכה גם בזקנים שלא שייכין להוליד שוב והויא הברכה רק על ענינים האחרים כשלום הגוף ומזוני רויחי וכדומה, וגם ע"ז אמר עולא שא"צ לשלח כוס של ברכה להאשה משום שהיא מתברכת ע"י האיש. ואם ח"ו אינו במזל טוב עכ"פ יזמין לו השי"ת פרנסתו אף אם הוא באופן דחוק וע"י עבודה וטירחא גדולה ובמה שיזמין לו יהיה גם להאשה וב"ב.

ולכן כל זמן שיאריך השי"ת ימיו אף כשיזקין איכא הבטחה שככרו בידו ולרבא דתלוי במזלא כפי שהקציב הקב"ה יש שהוא באופן קל בלא טירחא וגם בשפע ברכה, ויש שבאופן קשה בטירחא גדולה וגם במזונות מצומצמים, אבל בכל אופן יהיה ממילא גם לאשתו וב"ב. אבל אחר שימות אשתו תהיה אלמנה שתצטרך בעצמה להתפרנס, שאם לא יהיה לה זכות גדול שיקובל תפלתה הרי לא יהיה לה מזונות ואף אם בחסד השי"ת יהיה לה מזונות לא יהיה לה בהרוחה, ואף שבב"מ דף פ"ד א"ר יוחנן לאחתיה שאף שתהיה אלמנה לא יחסר לה מקרא ואלמנותיך עלי תבטחו, פשוט שהוא ברכה שלו לאחתיה שיקבל השי"ת תפלתה, וגם אפשר ידע שהיא ראויה שיקבל השי"ת תפלתה מצד צדקתה, וגם בזכות הבטחון הגדול שיהיה לאשה תזכה שהשי"ת ישלח לה פרנסתה בעדה ובעד זרעה שלא כל נשי זכיין לזה, עכ"פ האשה צריכה לזכות יותר גדול מכפי הצריך האיש, שיש לחוש שמא לא יהיה לה זכות הגדול שלכן אף שעל הבעל ליכא חיוב מזונות אלאחר מיתתו לזון אלמנתו ובניו, ואף שתיקנו חכמים מזונות לאלמנה וכן להבנות אלאחר מיתתו, מ"מ אין עליו חיוב לטרוח בחייו הרבה כדי להרויח מותר מצורכו בחיים כדי שישאר עבור מזונות האלמנה

והבנות, והתק"ח = והתקנת חכמים = היא רק באם נשארו ממנו נכסים חייבין הבנים לזונם, מ"מ מאחר שאנו רואין שחכמים השתדלו לתקן שיהיה מזונות להאלמנה ולהבנות, מובן שגם הבעל והאב צריך להשתדל עבור זה שיהיה להם ממה לזון אחר מיתתו אף שלא הטילו עליו חובה. ולכן באשר שהבטחה ליכא לנשי וצריכה לזכותם גדולים מן הראוי כשרואה שבדרך פרנסתו לא יוכל להשאיר הרבה אלאחר מיתתו, שיקח אינשורענס שיהיה סך גדול ע"י שישלם בכל השנים שיחיה רק מעט בכל שנה לפי מה שאפשר לו, שעל מה שכבר ישאיר לאשתו וב"ב לא יצטרכו לזכותם גדולים שיהיה קיים להם, דאדרבה להפסיד להם ממה שכבר יש להם הוא רק באם ח"ו יתחייבו לעונשים שע"ז רוב נשים כשרות שומרי תורה הם בחזקת זכאות שיתקיים אצלם מה שנשאר להם.

וממילא מובן לפ"ז כשיש לו להשיג בעד סך ד' מאות לשנה שיכול לבזבז על ביטול שני מיני ביטוח, אחד הוא רק לסך ט"ו אלף ויש לו מעלה שכשיזכה להיות בן ס"ה שנים בחסד השי"ת יתנו לו ביטוח איזה סך קצוב, ואחד הוא על סך חמשים אלף אבל לא יתנו כלום בחייו אלא רק לאחר מיתתו יתנו לאשתו ובניו, שיותר טוב שיקח ביטוח על חמשים אלף כדי שיהיה לאשתו ובניו יותר שיוכלו לזון ולהתפרנס בהרוחה. שהוא עצמו כשיאריך השי"ת שנותיו אין צורך לו כל כך לביטוח, שהרי מובטח מהשי"ת באיזה פרנסה גם בלא זכותים ויהיה גם לאשתו ובניו, ואם ח"ו יתענש שלא יאריך ימים כל כך הרי לא יהיה לאשתו וזרעו כשלא יהיה להם זכותים גדולים ונחוץ עבורם ביטוח כדלעיל. ולכן טוב שיקח החמשים אלף ביטוח אף שיהיה זה רק לאשתו ובניו. אבל באשר תמזהין לי איך אפשר שבעד סך קטן של ארבע מאות לשנה יתנו ביטוח חמשים אלף שהוא סך גדול, לכן אולי יש איזה תנאים לתשלומי החמשים אלפים שלא ידועים לי ואולי לפי התנאים אין ליעץ כן לכן אם יש איזה תנאים בהתשלומין יודיעני כתר"ה ונתיישב עוד בדבר. ידידו מוקירו מאד, משה פיינשטיין.

** נא לשמור על קדושת הגליון / מתוך תקליטור פרוייקט השו"ת - אונ' בר-אילן**